

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII 2021 ROK

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok, zwany dalej „Programem”, tworzył lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz innych zagrożeń i uzależnień w roku 2021. Ustanowiony został Uchwałą Nr XXII/191/2021 Rady Gminy Czernikowo z dnia 27 stycznia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 rok. Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorzady gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119).

Zadania zawarte w Programie i sposoby ich realizacji, dostosowane były do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych form pracy w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Czernikowo opierało się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi zadania w tym zakresie. Działania te odzwierciedlał Program, który w sposób kompleksowy podejmował problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

Celem głównym Programu było ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Czernikowo w tym zakresie.

Źródłem finansowania realizacji zadań zawartych w Programie... są wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dochody z tego tytułu w roku 2021 wyniosły 165.452,76 zł, które w całości zostały wydatkowane na realizację celów programu.

W 2021 roku odbyło się 12 posiedzeń Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Członkowie GKRPA pełnili także dodatkowe dyżury, w trakcie których przeprowadzano rozmowy interwencyjno-motywuujące z osobami uzależnionymi oraz współuzależnionymi. Osoby zgłaszające się mogły także uzyskać informacje dotyczące

procedury leczenia odwykowego oraz możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej i prawnej. Gminna Komisja wystosowała 3 wnioski do sądu o skierowanie osób na przymusowe leczenie odwykowe w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi GKRPA opiniowała również wnioski na sprzedaż napojów alkoholowych – wydano 8 pozytywnych opinii w formie postanowienia będących podstawą wydania decyzji na korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opiniowano w sprawie 18 wniosków o dofinansowanie i finansowanie przedsięwzięć w tematyce przeciwdziałania uzależnieniom.

Koszt wynagrodzeń dla członków GKRPA w roku 2021 wynosił 37.044,00 zł brutto, zaś koszty szkoleń 3.145,27 zł brutto.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii adresowany jest do całej społeczności mieszkańców gminy Czernikowo, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych i współuzależnionych, do osób z grup ryzyka, do dzieci i młodzieży, a także osób zajmujących się problemami uzależnień zawodowo. Duże znaczenie mają działania profilaktyczne i edukacja publiczna, które realizowane są przede wszystkim na terenie szkół w gminie. Objęcie oddziaływaniem profilaktycznym i publicznym tak dużej liczby dzieci i ich rodzin daje nadzieję na zmianę stylu życia w wielu środowiskach.

ZADANIA ZAWARTE W PROGRAMACH REALIZOWANE BYŁY POPRZEZ:

I. Zwiększenie dostępności i skuteczności terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

Jednym z podejmowanych działań jest funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego, w którym pomoc nakierowana jest m.in. na zmniejszenie rozmiarów problemów alkoholowych, narkomanii oraz przemocy domowej. W Punkcie Konsultacyjnym dyżury pełnił specjalista psychoterapii uzależnień - Pan Michał Dąbkowski.

Porady udzielone osobom korzystającym cyklicznie z pomocy terapeutycznej:

- Wsparcie dla członków rodzin osób uzależnionych i współuzależnionych – 10 porad,
- Dzieci i młodzież zagrożone uzależnieniem i uzależnione od narkotyków – 6 porad,
- Osoby dorosłe korzystające z pomocy terapeuty, uzależnione od alkoholu – 82 porady,
- Osoby dorosłe korzystające z pomocy terapeuty, uzależnione od alkoholu będące po leczeniu podstawowym w ośrodkach leczenia odwykowego – 15 porad,
- Osoby dorosłe korzystające z pomocy terapeuty, sprawcy przemocy, a także kierowane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 25 porad,

Większość z porad udzielanych przez terapeutę dotyczyła motywowania do utrzymania abstynencji oraz rozwijania umiejętności służących trzeźwieniu.

Koszt funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego wyniósł 7.440,00 zł.

Ze środków gminnej komisji w ramach programu rozwiązywania problemów alkoholowych opłacane są opinie psychiatryczno-psychologiczne w przedmiocie uzależnienia od alkoholu dla biegłych sądowych, w celu zastosowania przymusu leczenia odwykowego. W 2021 roku wystosowano w tym zakresie 3 wnioski do sądu. Koszt badań, opracowania opinii biegłego sądowego oraz opłat sądowych wyniósł 967,28 zł.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Jednym z najważniejszych zadań w realizacji gminnego programu było informowanie o możliwościach skorzystania z pomocy prawnej i psychologicznej przez dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. W planowaniu pomocy dążyliśmy do zintegrowania działań różnych instytucji zajmujących się pomaganiem dziecku i rodzinie. Dotyczyło one przede wszystkim szkół, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji Zespołu Interdyscyplinarnego zajmujących się problemem przemocy.

- Z pomocy społecznej w 2021 r. roku korzystało 486 rodzin, a wśród nich 1215 osób - w tym 222 rodzin, a 460 osób objętych było wyłączną pracą socjalną.

Dominującymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność. Jednym z powodów był także alkoholizm, który występował w połączeniu z w/w przesłankami, a także z przemocą oraz trudnościami w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego.

Z powodu alkoholizmu w 2021 r. pomocy społecznej w różnych formach, najczęściej w formie świadczeń niepieniężnych, poradnictwa i wyłącznej pracy socjalnej udzielono 55 rodzinom, a w nich 124 osobom. Odrębną grupę osób objętych pracą socjalną oraz specjalistycznym poradnictwem stanowią osoby objęte procedurą Niebieskiej Karty – w 16 rodzinach alkohol był powodem przemocy domowej, w których pozostawało 55 osób.

- Pracownicy socjalni w ramach prowadzonej pracy socjalnej kierują osoby z problemem alkoholowym do uczestnictwa w zajęciach z psychoterapeutą ds. uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym.

W 2021 r. do uczestnictwa w w/w rozmowach i konsultacjach terapeutycznych pracownicy socjalni skierowali udział 40 osób (mężczyzn) z problemem alkoholowym.

Z 6 rodzinami, w których alkoholizm występował w połączeniu z przesłanką bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – systematycznie pracował asystent rodziny.

- W 2021 roku do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 20 Niebieskich Kart, w 11 przypadkach, gdzie zachowania przemocowe popełniane były przez domniemanych sprawców przemocy pod wpływem alkoholu, w 2 przypadkach także pod wpływem narkotyków.
- Mieszkańcy gminy Czernikowy potrzebujący wsparcia psychologa, głównie w kontekście uzależnień od alkoholu oraz przemocy domowej, mogli skorzystać z konsultacji psychologicznych, które udzielane były 4 razy w miesiącu przez: Panią Lidię Szlągiewicz - psychologa osób dorosłych oraz Pana Radosława Wysockiego - psychologa dziecięcego. Wsparciem psychologicznym objętych zostało 49 osób, w tym 23 dzieci. Wynagrodzenie psychologów w 2021 roku wynosiło 8.400,00 zł.

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Wiodącym celem Programu było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, narkotykowych, poprzez szeroko pojętą profilaktykę, w tym profilaktykę szkolną oraz edukację społeczną. Zadanie to pochłonęło znaczącą większość środków finansowych, obejmowało w szczególności finansowanie bądź współfinansowanie specjalistycznych programów dla dzieci i młodzieży, warsztatów, spektakli, działalności edukacyjnej, kulturalnej i sportowej.

Na terenie wszystkich placówek oświatowych gminy Czernikowo prowadzono szereg programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej, mających na celu kreowanie konstruktywnych postaw zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży zachowań prospołecznych, jako korzystnej alternatywy wobec wielu patologii – w szczególności alkoholizmu i narkomanii. Objęcie oddziaływaniem profilaktycznym tak dużej liczby dzieci i ich rodzin daje nadzieję na zmianę stylu życia w wielu środowiskach.

Podczas prowadzonych programów profilaktycznych dzieci i młodzież uczyły się samoakceptacji, wiary we własne siły, umiejętności gospodarowania własnym czasem, postrzegania sukcesu i planowania go. Największy nacisk kładziono na uwrażliwienie dzieci na problematykę uzależnień i związanych z nimi niebezpieczeństw.

Łączny koszt realizacji specjalistycznych programów profilaktycznych prowadzonych na terenie wszystkich szkół naszej gminy wyniósł w 2021 r. – 60.496,37 zł.

W 2021 roku realizowano również przedsięwzięcie pt. „Otwórz się na pomoc” polegające na udziale Gminy Czernikowo w projekcie realizowanym w województwie kujawsko – pomorskim przez „Polska Press Sp. z o.o. który ma na celu przeciwdziałanie zjawisku zażywania narkotyków innych środków zmieniających świadomość oraz spożywania alkoholu. Głównym założeniem projektu jest profilaktyka oraz edukacja dzieci i młodzieży w w/w obszarze. Narzędziem profilaktyki jest film interaktywny (e-dok) **dostępny on-line na stronie Urzędu Gminy** (adres: https://www.czernikowo.pl/?tresc=70365#akapit_31682), na platformie wydawcy wraz z materiałami pomocniczymi – opowiedzianymi przez aktorów czterema autentycznymi historiami uzależnienia.

W stworzonej opowieści od użytkownika wymagana jest akcja (tak samo jak w grze). Od jego decyzji zależy to, jak potoczy się historia, a możliwe są aż cztery zakończenia. Film staje się więc grą, w której użytkownik ma cztery ścieżki – jego wybory doprowadzą go do uzależnienia lub uchronią przed tym problemem. Nowoczesna formuła projektu, jego interaktywność, generuje sytuację w której o problemach uzależnień mówimy młodym mieszkańcom gminy w sposób dla nich atrakcyjny, posługując się narzędziami bliskimi ich percepcji rzeczywistości.

Scenariusz projektu został opracowany we współpracy z Mają Pisarek – psycholog dziecięcą oraz terapeutką. Projekt jest narzędziem edukacyjnym, które z powodzeniem może być wykorzystywane w szkole np. podczas lekcji wychowawczej. Ponadto umożliwia także realizację oddziaływań profilaktycznych w domu przez rodziców/opiekunów prawnych, starsze rodzeństwo, itd. poprzez wspólne z młodymi ludźmi użytkowanie narzędzia.

Adresatem przedsięwzięcia jest ogół mieszkańców gminy Czernikowo. Umożliwia to formuła projektu. Każdy mieszkaniec Gminy z dostępem do sieci internetowej może wielokrotnie, z niego skorzystać. Zakładanym wpływem na społeczność gminy, jest zredukowanie liczby przypadków przyjmowania środków odurzających, zmieniających świadomość – w szczególności przez ludzi młodych. Promowanie postaw polegających na umiejętności dokonywania wyborów na odmowie przyjmowania środków odurzających mimo presji otoczenia rówieśniczego. Koszt zadania pt. „Otwórz się na pomoc” stanowiła wydatek w wysokości 3.075,00 zł

Kwotę 1.230,00 zł przeznaczono na wydanie poradnika dla mieszkańców Gminy Czernikowo pt. „Otwórz się na pomoc” obejmujące ważne tematy związane z tematyką przemocy, uzależnień oraz obecnie częstym problemem dotyczącym depresji.

Ważnym wyzwaniem w działalności profilaktycznej było również rozszerzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych o zorganizowanie różnych form spędzania czasu poza szkoła. Były to zarówno warsztaty w plenerze, jednodniowe spotkania edukacyjno-profilaktyczne, jak i spotkania on-line z psychologiem, na których realizację łącznie przeznaczono **43.654,84 zł**. Podczas wszystkich wymienionych przedsięwzięć starano się w szczególności o wypełnienie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, jak i pozostałym mieszkańcom z terenu naszej gminy, dzięki czemu dbano zarówno o wypoczynek jak i oderwanie od środowiska, w jakim na co dzień przebywają. Uczestniczyły w nich przede wszystkim dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, zwłaszcza ze specyficznym dla środowiska problemem alkoholowym. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skupia się również na edukacji rodziców i nauczycieli w zakresie problematyki uzależnień. Dlatego też podczas warsztatów edukacyjno-profilaktycznych realizowano szkolenia mające na celu podniesienie adekwatnej wiedzy dotyczącej konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych przez młodzież oraz mechanizmu uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Podsumowanie

Uzależnienia, przede wszystkim od alkoholu oraz substancji psychoaktywnych, w sposób istotny wpływają na zdrowie fizyczne i psychiczne jednostek oraz całych rodzin, a ich konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych od narkotyków ale wpływają na całą populację. Choroby te powodują wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe, dlatego też muszą być przedmiotem troski ze strony organów administracji, zarówno rządowej jak i samorządowej.

Rok 2021 był kolejnym rokiem realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jak również kontynuacją wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich. Realizacja podjętych działań w 2021 r. w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii była wieloaspektowa i niejednokrotnie jedno działanie obejmowało zarówno problemy z zakresu przeciwdziałania narkomanii, jak i przeciwdziałania alkoholizmowi, czy przemocy. Podobnie wśród osób objętych zadaniami realizowanymi w ramach Programu były osoby, które brały udział w kilku przedsięwzięciach a także takie, które zetknęły się z zadaniami realizowanymi w ramach Programu jednorazowo. Szczególnie zagrożoną, używaniem substancji psychoaktywnych oraz alkoholu,

grupą jest młodzież szkolna, dlatego też najwięcej przedsięwzięć kierowano do tej grupy odbiorców. Oczekiwane zmiany w postawach młodych ludzi wobec środków psychoaktywnych mogą być obserwowane dopiero w dłuższym odstępie czasowym (nawet kilkuletnim), dlatego też działania z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień powinny mieć możliwość kontynuacji w kolejnych latach celem ich wprowadzania i utrwalania korzystnych zmian. W celu zmniejszenia ilości i częstotliwości szkód spowodowanych uzależnieniami należałoby w dalszym ciągu podejmować działania profilaktyki uniwersalnej przy jednoczesnym zabezpieczeniu dostępu do odpowiedniej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, a w szczególności dzieci i młodzieży.